

Biblioteksplan 2019-2022

Innehållsförteckning

Biblioteksplan 2019-2022	1
1. Biblioteksakta	2
2. Inledning	2
3. Finansiering, uppdrag och roller	3
4. Förändringar och utmaningar	4
5. Strömsunds kommuns biblioteksverksamhet	5
6. Så skall vi arbeta	8

1. Biblioteksakta

På biblioteket går det att låna böcker, ljudböcker, få hjälp med informationssökning, få vägledning när det gäller läshjälpmedel, använda datorer med internet, läsa tidningar och tidskrifter, låna DVD-filmer mm.

Genom bibliotekets webbplats: www.stromsund.se (klicka vidare till biblioteket) kan man:

- Söka i bibliotekets katalog
- Reservera böcker och göra omlån
- Ha koll på sina lån och reservationer
- Söka i databaser
- Ladda ner e-böcker
- Se vilka arrangemang som biblioteken anordnar
- Ge inköpsförslag.

2. Inledning

Strömsunds kommuns biblioteksplan är ett politiskt, av kommunfullmäktige beslutat styrdokument som markerar riktningen för utvecklingen av biblioteken. Planen omfattar folkbiblioteken, som vänder sig till alla de som bor i kommunen. Årliga verksamhetsplaner, som anger konkreta åtgärder och tidsplan, utarbetas med planen som utgångspunkt. Uppföljning och utvärdering sker i den årliga verksamhetsberättelsen. Biblioteksplanen revideras vid periodens slut. Folkbiblioteksverksamhet bedrivs idag i Backe, Gäddede, Hammerdal, Hoting och Strömsund. Strömsund fungerar som centralbibliotek och de övriga fungerar som filialer.

Biblioteksverksamheten har en rad styrande dokument att ta i beaktan, där det viktigaste är Bibliotekslagen (2013:801). Därutöver finns bland annat UNESCO:s Folkbiblioteksmanifest. Strömsunds kommun har även antagit CEMR:s deklaration för jämställdhet där artikel 20 har följande skrivning: "...uppmuntra folkbiblioteken att utmana stereotypa könsrollsmönster i sitt utbud av böcker och annat material i sin reklamverksamhet." (CEMR 2009 sid. 23)

3. Finansiering, uppdrag och roller

Folkbiblioteksverksamheten finansieras genom anslag från Kultur- och Fritidsavdelningen.

Bibliotekslagen fastställer **folkbibliotekets uppdrag** och kärnverksamhet i samhället, nämligen:

- Främja litteratur och läsning
- Information
- Lärande
- Kulturell verksamhet

Det finns ett klart samband mellan de olika uppdragen. Flickor och pojkars förmåga till läsoplevelser och läsförståelse är en förutsättning för framgångsrikt lärande. Läsförståelse och informationskompetens i kombination med tillgång till allsidig information skapar förutsättningar för ett aktivt medborgarskap i ett demokratiskt samhälle.

Folkbiblioteken har ett särskilt ansvar för:

- Barn och ungdomar
- Invandrare och andra minoriteter
- Människor med funktionsvariationer

3.1 Bibliotekets roll i kommunen

God livsmiljö, utbildning samt ett expansivt och livskraftigt näringsliv ska leda till en kommun i balans. Biblioteket ska självklart vara en del av den utvecklingen.

I kommunen finns ett huvudbibliotek i Strömsund och ett antal biblioteksfilialer. På biblioteket finns möjlighet till avkoppling, stimulans och kunskap. Förutom ett brett utbud av fack- och skönlitteratur finns dagstidningar, tidskrifter, CD-böcker och filmer för hemlån. Via bibliotekets hemsida finns möjlighet till nedladdning av olika typer av elektronisk media. Via hemsida finns även information om öppettider, personal, kontaktuppgifter och annat.

Biblioteket används även som utställningslokal och samlingslokal för olika typer av träffar och sammankomster.

Kommunen har en hög andel äldre, och så länge det är möjligt ska de kunna bo kvar i sina hem. Biblioteksservice till dem, som inte själva kan komma till

biblioteket, måste istället ske med hjälp av bokbil eller annan form av "Boken kommer". Då dessutom många av kommunens medborgare bor utanför tätorterna är det viktigt att kunna erbjuda biblioteksservice med ett väl utvecklat huvudbibliotek samt en bokbuss/bokbil. För invandrare och flyktingar spelar biblioteket en viktig roll som mötesplats, där det ges möjlighet att läsa böcker och tidningar på det egna modersmålet och att möta det svenska språket.

Utbildningsnivån är lägre än riksgenomsnittet i vår kommun. Därför satsar kommunen resurser på utbildning för vuxna kvinnor och män. Många kommuninvånare studerar även på distans. Biblioteket är ett stöd till dessa studerande genom sin lärmiljö, sitt litteraturutbud samt handledning i informationssökning.

Flickor och pojkars läsförmåga har minskat under de senaste åren. Undersökningar visar att tillgång till, och användning av bra bibliotek, böcker i hemmet och högläsning för barn har stor betydelse för barns läsförmåga och läsintresse. Här har biblioteken i Strömsunds kommun en stor och viktig uppgift att arbeta med. En viktig del av bibliotekets uppdrag är att erbjuda en miljö som skall stimulera till att upptäcka litteraturen, böckerna och läsningen. Miljön skall dessutom väcka kreativitet och skaparlust där litteraturen kan vara ett uttryckssätt bland flera andra.

3.2 Folkbibliotekets roller

Kulturcentrum är en arena för kultur och kulturella upplevelser med evenemang som författarbesök, sagostunder, utställningar, olika typer av träffar och sammankomster, läsfrämjande arbete, förmedling av litteratur etc. I centrum för verksamheten står läsningen och det läsfrämjande arbetet, samt att sprida information och kunskap om läsningens positiva inverkan på människor i alla åldrar.

Kunskapscentrum ger möjlighet till formellt och informellt lärande, är en resurs för utbildning på alla nivåer, samt att kunna erbjuda vägledning till biblioteksanvändning och informationssökning.

Socialt centrum, en arena för vardagens sociala liv, den fria mötesplatsen och samhällets vardagsrum med plats för alla.

4. Förändringar och utmaningar

Förändringar i samhället påverkar naturligtvis biblioteken och får konsekvenser för inriktning och prioriteringar. Under de senaste åren har vi bland annat kunna konstatera att:

- De sociala och kunskapsmässiga klyftorna ökar i vårt land. Bokläsning, biblioteksbesök och internetanvändning är lägre bland lågutbildade än bland högutbildade. Ett flertal undersökningar, både nationellt och internationellt, visar att flickor och pojkars läsförmåga försämras. Störst är försämringen bland pojkar.
- Biblioteken använder en teknik som utvecklas i allt snabbare takt, digitala media typer och nätbaserade tjänster utvecklas, människors beteende förändras och behoven av service ökar i takt med att möjligheterna ökar.
- Ändrade levnadsvanor – fritidsaktiviteter och nya kultur- och mediavanor leder till att flera aktörer gör anspråk på människors tid. Böcker kan köpas billigt på många ställen. Informationssökning via Internet gör att man idag inte längre är lika hänvisad till bibliotekets informationsresurser.

För att kunna möta dessa förändringar krävs att biblioteksverksamheten under de närmaste åren:

- Uppmuntrar och inspirerar till läsning
- Fokuserar på barn och ungdomars läslust
- Utvecklar det virtuella biblioteket
- Arbetar aktivt för att skapa attraktiva biblioteksmiljöer.
- Slår vakt om den unika frizonen som folkbiblioteken utgör i samhället
- Erbjuder skräddarsydda och personliga tjänster till medborgarna.
- Samverkar med andra aktörer i samhället
- Utvecklar den lärande miljön, arbetssätt och stöd till studerande
- Värnar och utvecklar bibliotekets starka varumärke. Biblioteken har stor legitimitet bland medborgarna och knappast någon aktör kan erbjuda det breda utbud, och vara en arena för möten som biblioteket är.

5. Strömsunds kommuns biblioteksverksamhet

För att biblioteksverksamheten i kommunen skall kunna utvecklas till mötesplatser för information, inspiration, lärande, läsande, åsiktsutbyte och upplevelser har ett antal mål för verksamheten tagits fram.

Bidra till att höja bildnings- och utbildningsnivån i kommunen

Folkbibliotekets åtagande:

Biblioteket skall arbeta utåtriktat till alla kommunens invånare. Biblioteket skall ge möjligheter till läsupplevelser av olika slag, allt från förströelse/nöjesläsning till faktaläsning och studielitteratur. Framför allt prioriteras förskolor/skolor. Biblioteket skall, inom ramen för folkbiblioteksverksamhet, utgöra stöd för skolans pedagogiska arbete, samt att erbjuda litteratur och andra media för fakta- och upplevelseläsning.

Säkerställan:

Genom årliga rapporter från verksamheterna till nämnden.

Öka läslusten och intresset för litteratur

Folkbibliotekets åtagande:

Biblioteket skall erbjuda ett varierat utbud av media för fakta- och upplevelse/förströelseläsning. Biblioteket skall erbjuda minst ett författarbesök årligen. Biblioteket skall arbeta aktivt med att väcka läslust hos barn och ungdomar. Biblioteksverksamheten skall bedrivas i en miljö som stimulerar och uppmuntrar till läsning för alla åldrar. Biblioteket skall även arbeta med det egna skrivandet på olika sätt genom att erbjuda aktiviteter som skall stimulera till eget skrivande.

Säkerställan:

Genom årliga rapporter från verksamheterna till nämnden.

Bidra till att utveckla den lokala demokratin

Folkbibliotekets åtaganden:

Biblioteket skall skapa det "demokratiska torget" genom att upplåta biblioteken för offentliga samtal, utställningar och evenemang.

Bibliotekets urval av media skall baseras på kvalitet, mångfald, politisk och religiös neutralitet samt ta avstånd från pornografi, rasism och fördomar. På biblioteket skall media på främmande språk finnas att tillgå. Särskild vikt skall läggas på den samiska samlingen, aktiviteter och evenemang som bidrar till att öka kunskapen och intresset för den samiska kulturen skall regelbundet arrangeras.

Biblioteket skall fungera som navigatör i informationssamhället och ge möjlighet till att söka, välja och kritiskt värdera information.

Biblioteket skall satsa särskilt på media för människor med funktionsvariationer.

Säkerställan:

Genom årliga verksamhetsrapporter från verksamheterna.

Utveckla användardelaktighet och tillgänglighet

Folkbibliotekets åtagande:

Biblioteket skall aktivt arbeta med marknadsföring av sina tjänster, både de fysiska och de elektroniska.

Bibliotekets mediabestånd skall vara aktuellt och för kommuninvånarna upplevas intressant och varierat. Stor hänsyn skall tas till användarnas önskemål vid inköp av media.

Bibliotekets verksamhet skall präglas av god tillgänglighet, både fysiskt, elektronisk och ur ett serviceperspektiv.

Bokbilsverksamheten skall utvecklas för att på så sätt nå flera kunder. Bokbilsverksamheten skall även kunna innefatta andra aktiviteter som till exempel skolbesök, bokprat och sagostunder.

Säkerställan:

Genom årliga verksamhetsrapporter från verksamheterna.

Genom enkäter.

Utveckla biblioteket som mötesplats och socialt rum

Folkbibliotekets åtagande:

Biblioteksverksamheten skall inspirera till att möten främjas. Biblioteket skall erbjuda ett varierat utbud av aktiviteter för alla åldrar. Biblioteket skall erbjuda en miljö som inspirerar till kreativitet och nyfikenhet där boken och läsningen alltid skall stå i centrum.

Biblioteket skall vara tillgängligt för alla och ge kostnadsfri och jämlik information, kunskap och utgöra arena för kulturupplevelser i vid bemärkelse. Biblioteksverksamhet kan bedrivas även på andra platser än i ett bibliotek. Vid olika typer av träffar och sammankomster kan biblioteket på olika sätt medverka. Genom till exempel en utökad bokbilsverksamhet kan bokbilen i många fall ha funktionen som en mobil och flexibel biblioteksenhet.

Biblioteket skall arbeta aktivt med andra aktörer i samhället.

Säkerställan:

Genom årliga verksamhetsrapporter från verksamheterna.

6. Så skall vi arbeta

Medborgarperspektivet skall genomsyra bibliotekets verksamhet. Det innebär att lokaler, webbtjänster, bokbilen och annat ska anpassas efter användarnas behov och önskningsar.

Folkbibliotekets åtagande:

Besökarna skall vara i fokus för allt biblioteksarbete, och de skall få bästa möjliga bemötande och service.

Besökarna skall känna sig sedda, respekterade och välkomna när de kommer i kontakt med kommunens biblioteksverksamhet.

Säkerställan:

Genom årliga verksamhetsrapporter från verksamheterna.